

5/10

J e l e n t é s

a KUTESZ munkájáról.

A Kutatási Eszközök Kivitelező Vállalat 1952. július 1.-én alakult az Országos Tervhivatal elnökének, a bánya- és energiaügyi miniszternek, a kohó- és gépipari miniszternek és a Magyar Tudományos Akadémia elnökének 1952. évi 181/1.sz.1952. június 3.-án kelt együttes határozata alapján.

A határozat szerint a Vállalat feladata a tudományos és ipari kutatóintézetek, egyetemi tanszékek és ipari vállalatok egyedi műszer, kísérleti és kutatóeszköz szükségleteinek kielégítése. Feladataink ellátásához az alábbi termelési részlegekkel rendelkezik:

- 1./ vegyipari gépgyártás,
- 2./ finomlakatos üzem,
- 3./ műszergyártás,
 - a./ elektronikus
 - b./ elektromos,
 - c./ finommechanika,
- 4./ üvegtechnika

Az 1956. év folyamán a Vállalat profilja műszerjavító részleggel bővült, mely service-szerű munkát, konkrét javításokat és műszerátalakításokat végez, s ezzel hozzájárul sokszáz millió forintot kitevő holt műszerkészlet aktivvá tételéhez.

A Vállalat tevékenységi körébe tartozik elektromos, elektronikus, mechanikai mérőműszerek, gyógyászati eszközök /pl. lélegeztető ágy/ gyártása, vegyigépek, izotópkutatással kapcsolatos berendezések, műanyag és műszál kutatási és kísérleti berendezések, gyógyszerkutatási és gyártási készülékek /pl. penicilin és streptomycin/, bányászati eszközök és egyéb vegyi készülékek előállítására, továbbá laboratóriumi üvegekészülékek /hűtők, keverők, desztillálók/ készítése.

Másfélévi termelését tekintve 1956. január 1.-től, 1957. június 30.-ig a készített kutatási eszközök 80 %-a egyedi darab, 20 %-a többdarabos gyártmány /pl. ultrathermosztat, lélegeztető-ágy, normália/ volt.

Az egyedi és többdarabos gyártmányok aránya az 1957. év második felében kb. 50-50 %-ra alakul. A beruházási keretek csökkenése miatt ugyanis az egyedi műszerekre vonatkozó megrendelések erősen lecsökkentek, s ezért a Vállalat kapacitásának kitöltése érdekében kénytelen a sorozatgyártást és ezen belül az exportcikkek készítését jelentős mértékben fokozni. A 2.8 millió Ft-os keretben elvállalt exportrendelések a népgazdaság valutagazdálkodását is könnyítik. Az 1958. évre az egyedi és többdarabos gyártmányok arányának várható alakulása 70-30 % lesz.

A kiszállított gyártmányok rendelők szerinti megoszlását a mellékelt kimutatás tartalmazza 1954.-től 1957. június 30.-ig bezárólag.

A kimutatás szerint a f. év első felében a Vállalat termelésének 60 %-a szolgált a kutatást, 10.6 % volt az export, 29.4 % pedig a vállalatok részesedése. Helytelen, hogy a kutatás részesedése a termelésből három év alatt 74 %-ról 60 %-ra csökkent, s ez csak részben magyarázható a beruházási keretek csökkenésével. Figyelemre méltó, hogy a kutatás területén belül a csökkenés az ipari kutatóintézeteknél jelentkezik, míg az Akadémia által irányított intézeti és tanszéki kutatás részesedése növekedett. Ez arra mutat, hogy a Vállalat elsősorban az Akadémia területén jelentkező szükségletek kielégítésére törekszik.

A Vállalat 3.5 év alatt 27.1 millió forint értékű kutatási eszköz előállításával segítette a kutatómunkát. A kutatásnak nyújtott segítség megítélésénél a kutatási eszközök értékének volumenén kívül tekintetbe kell venni azt is, hogy olyan nagyjórészt egyedi gyártmányokról van szó, amelyeket az intézetek más vállalatoktól nem szerezhettek volna be és ezért az esetek többségében tudományos kutatómunkájuk rovására kapacitásuk egy részét készülék építésre, műszerek, stb. készítésére lettek volna kénytelenek fordítani.

A gyártmányok minősége az elmúlt években sok esetben komolyan kifogásolható volt, az elmúlt másfél évben azonban jelentős javulás tapasztalható. Ennek fokmérője, hogy a minőségi kötberek az 1955. évhez viszonyítva egytizedére csökkentek. Minőségi kifogások, s ebből kifolyólag garanciális javítások ma is előfordulnak és ezek kiküszöbölése döntő és sürgősen megoldandó feladat. Ennek érdekében mind a vállalatnak, mind a Vállalati Ösztálynak rendszeres, állandó és közvetlen kapcsolatot kell tartania a gyártmányokat használó kutatókkal és támaszkodniuk kell munkájuknál azok indokolt észrevételeire.

Általánosan és nem alaptalanul kifogásolják a megrendelők a gyártmányok magas árát. Az árak kedvezőtlen alakulása az egyes gyártmányok előállítására fordított indokolatlanul sok munkaidőnek, a Vállalat részére rendelkezésre álló kísérleti költségkeret elégtelenségének és a jórészt ezeknek következtében jelentkező magas rezsiköltségnek az eredménye.

A túlzott időráfordítás részben szervezetlenségnek, részben pedig a kellő szakértelem hiányának a következménye. Különösen a tervezőiroda /szerkesztés/ színvonala volt igen alacsony. Az év folyamán már történtek minőségi cserék, de a szerkesztés színvonalát még fokozni kell.

Kísérleti költségekre a Vállalat évekig egyáltalán nem kapott keretet és a jelenlegi keret /400.000 Ft/ sem teszi lehetővé a gyártmányok árának mentesítését a kísérleti költségektől.

A Vállalat az 1956. év végéig 400 %-os rezsit számított fel, ez a f. évben 300 %-ra csökkent. Az utolsó negyedévben a tényleges rezszi 273 % volt. A munka jobb szervezésével és a munkaidő jobb kihasználásával mind a rezsikulcs, mind a rezsiköltségek még tovább csökkenthetők.

Sok volt a panasz a szállítási határidők be nem tartása miatt is. Az elmúlt év második felétől kezdődően a helyzet itt is lényegesen javult, de a gyártmányok átfutási idejét még lehet és kell is rövidíteni.

A tervteljesítésnél az 1956. évben már jelentős javulás mutatkozott. A Vállalat a teljes termelési tervét 104.3 %-ra, befejezett termelési tervét 95.3 %-ra teljesítette. További javulás mutatkozott az 1957. év első felében, ebben az időszakban a tervteljesítés mutatói a következőképpen alakultak:

Teljes termelés	terv: 5.862 m/Ft,	tény: 7.246 m/Ft,	123.6 %
Befejezett term.	" 5.862 m/Ft	" 6.312 m/Ft,	107.7 %

A Vállalat alapításától kezdődően az 1956. év III. negyedéig veszteséges volt. A f. év első felében a Vállalat félévi mérlegében a tervezett 138.000 Ft-al szemben már 480.000 Ft nyereséget mutatott ki. Az évvégi várható nyereség 982.000 Ft, ebből azonban jelentős összeg leírásra kerül, a nem értékesíthető készülékek miatt. Az éves tervbe beállított nyereséggel szemben azonban így is számottevő eredményjavulásra van kilátás.

A Vállalat 1957. évi 12 millió Ft-ot kitevő termelési értékét bázisnak tekintve, az 1958. évi kapacitásának kihasználása mintegy 87.5 %-ban már biztosítottnak tekinthető. Ebből kb. 2 millió Ft a szerződéssel lekötött, 6 millió Ft a tárgyalás alatt lévő rendelési állomány, és 2.5 millió Ft az üvegtechnika tervezett évi termelése, melynek értékesítése biztosítottnak tekinthető.

A Vállalat jelenlegi elhelyezése nem felel meg a követelményeknek. Készáruraktárral nem rendelkezik. Ennek létesítése kb. 80.000 Ft-ot igényelne. Több munkafolyamatot megfelelő fedett hely hiányában az udvaron kell végezni /pl. festés, hegesztés, csomagolás stb./. Kifogásolható a műszerüzem elhelyezése is, mert az alatta levő forgácsoló részleg 27 gépétől állandó rezgésnek van kitéve.

A jelenlegi gép park hiányos, főleg precíziós és speciális gépek tekintetében. Ez sok esetben külső bér munka igénybevételére kényszeríti a Vállalatot, ami a gyártmányok szállítási határidejére is kedvezőtlenül hat ki. A géppark kiegészítése mintegy 5-600.000 Ft beruházással volna megoldható.

- 4 -

Összefoglalva megállapítható, hogy a Vállalat fenntartásának kutatómunka érdekében feltétlenül szükség van. Helyes, hogy a Vállalat az Akadémia felügyelete alatt működik, mert a kutatást szolgáló gyártmányoknak majdnem 50 %-a az Akadémia által támogatott kutatómunkát szolgálja, míg a gyártmányok többi része több ipari tárca kutatóintézetei között aprózódik el.

A Vállalat munkája az utolsó másfél évben jelentős mértékben javult. Munkájának további javítása érdekében a következő intézkedések szükségesek:

1./ A Vállalaton belül:

Erőteljesen fokozni kell a műszaki alkalmazottak színvonalát, szükség esetén minőségi cserékkel is. Elsősorban megerősítendő a gyártmányszerkesztés.

Az átfutási idő csökkentése érdekében fokozni kell a termelő munka szervezettségét és el kell érni az egyes készülékek előállítására ráfordított munkaidő jelentős mértékű csökkentését.

A Vállalat teljes foglalkoztatottságát biztosítani kell, de azon belül törekedni kell a kutatást szolgáló gyártmányok arányának és ezen belül az egyedi készülékek arányának növelésére.

Biztosítani kell, hogy elsősorban az akadémiai kutatóintézetek és a tanszékek megrendeléseit legyenek kielégítve.

A műszerjavító részleg kapacitását és a tartalékkészlet raktárt növelni kell.

Fejleszteni kell a Vállalat propaganda tevékenységét egyszerű kivitelű, de a szakemberek számára kielégítő felvilágosítást nyújtó prospektusokkal és közleményekkel.

2./ A Magyar Tudományos Akadémia részéről:

Biztosítani kell a géppark korszerűsítéséhez és a készáru raktár létesítéséhez szükséges beruházási keretet. Előterjesztést kell tenni a Pénzügyminisztériumhoz kielégítő nagyságu kísérleti költségkeret engedélyezése iránt.

A Vállalati Osztály személyzetét ki kell egészíteni egy külső előadóval, aki megfelelő műszaki képzettséggel és gyakorlattal rendelkezik, a Vállalat tevékenységének műszaki ellenőrzése céljából.

. / .

A távlati tervek összeállításánál gondoskodni kell a Vállalat korszerű elhelyezésének megoldásáról.

Mind a Vállalati Osztálynak, mind a Vállalatnak rendszeres, állandó és közvetlen kapcsolatot kell tartania a gyártmányokat használó kutatókkal és munkájuknál támaszkodniuk kell indokolt észrevételeikre.

K I M U T A T Á S

a gyártmányok megoszlásáról megrendelők szerint.

1.000 Ft-ban

Év	I.		II.		III.		IV.		V.		VI.		IV-V-VI. Összesen
	Akadémiai intézetek		Egyetemek, klinikák főiskolák		Ipari kuta- tó intéze- tek		I-III. ösz- szesen		Iparvállá- latok		Export		
1954.	893	8 %	1.828	17 %	5.418	49%	8.139	74%	2.855	26%	--		10.994
1955.	779	8 %	871	9 %	4.450	47%	6.100	64%	2.909	31%	463	5%	9.472
1956.	853	7 %	1.873	15 %	5.642	44%	8.368	65.3%	3.122	24.4%	1329	10.3%	12.819
1957. I-II. n.é.	933	12 %	1.115	15 %	2.440	33%	4.488	60%	2.206	29.4%	845	10.6%	7.539
Össz.:	3.458	8.4 %	5.687	13.9%	17.950	43.8%	27.095	66%	11.092	27 %	2637	7 %	40.824